

کنش اقتصادی، واکنش سیاسی

اندک زمانی پس از موفقیت آمریکاییان در تلاش‌ها و فشارهاشان بر توکیو برای کشنده شدن دروازه‌های ژاپن بروی کالاهای آمریکایی (از برنج گرفته تا اتومبیل...) یک رویداد به ژاپنی‌ها فرصت داد تا خشمشان را نسبت به تهدیدها و فشارهای واشنگتن نشان دهند.

حادثه ربودن یک دختر ۱۲ ساله ژاپنی به وسیله نظامی آمریکایی در جزیره اوکیناوا به صورت یک بحران مزمن درآمده است. با آنکه آمریکایی‌ها عقب‌نشینی کردند و سه سرباز خود را برای محاکمه در اختیار ژاپنی‌ها گذاشتند، مه‌داد مردم اوکیناوا مصلحتی در مواضع خود ایستاده‌اند و بلندتر فریاد می‌زنند: **پاتکی گووم**. Yanky go home گروهی از مفسران ادامه این بحران را یک واکنش سیاسی در برابر فشارها و تهدیدهای اقتصادی سالیهای اخیر آمریکا به ژاپن می‌دانند.

گزارش زیر این رویداد را از دیدگاه روزنامه‌نگاران آمریکایی بررسی کرده است:

●●●●

در حالی که خروش مردم ژاپن برای اخراج آمریکاییها از پایگاههای نظامی اوکیناوا جهانگیر شده است، واشنگتن و توکیو مهر سکوت بر لب گذاشته‌اند.

اوکیناوا گرچه قلمروی است از خاک ژاپن، ولی این روزها به منزله مستعمرای شورشی ظاهر شده است. زمزمه‌های ضدآمریکایی زمانی که سه سرباز آمریکایی به یک دختر بچه دوازده ساله اوکینایی تجاوز کردند آغاز شد. با گذشت زمان این زمزمه‌ها نه تنها به خاموشی نگراید، بلکه از تقاضا برای اجرای عدالت در مورد سه سرباز آمریکایی فراتر رفت و به غرضی سهمگین علیه حضور آمریکاییها در ژاپن تبدیل شد. فعالان سیاسی از همه احزاب هر روز در مقابل مجلس ناها (مرکز اوکیناوا) اجتماع می‌کنند و از دولت ژاپن می‌خواهند هرچه سریعتر پایگاههای آمریکایی را که بیش از ۲۰ درصد خاک جزیره را تشکیل می‌دهد تعطیل کنند. آنها خواهان تجدیدنظر در آن قرارداد امنیتی هستند که در سال ۱۹۶۰ میان آمریکا و ژاپن منعقد شد. چند هفته قبل در یک گردهم‌آنی بی‌سابقه در تاریخ ژاپن، هشتاد و پنج هزار اوکینایی که هشت درصد جمعیت جزیره را تشکیل می‌دهند خواهان بیرون راندن آمریکاییها از اوکیناوا شدند. در نظرخواهیهای بعدی آشکار شد هشتاد درصد از اوکیناوا از این خواسته حمایت می‌کنند. در پیشاپیش مصوف معترضان علیه حضور نظامی آمریکا در اوکیناوا ماسامیده اوتا فرماندار جزیره که پروفیسوری است بازنشسته و بسیار محبوب، قرار دارد. او مصمم است توجه حاکمان توکیو را به خواسته‌های مردم اوکیناوا جلب کند. نهضت اوتا امروز به صورت یک احساس خصومت آمیز علیه سیاستهای دیرپای توکیو در بی تفاوت بودن نسبت به سرنوشت مردم فقیر و دورافتاده اوکیناوا، و به زیر سوال بردن نقش

امنیتی آمریکا در آسیا و حوزه اقیانوس آرام درآمده است. چیکن کازو رئیس مجلس اوکیناوا می‌گوید:

«نهضت اوتا پیامی است به توکیو حاکی از بسو آمدن بردباری مردم اوکیناوا»

پژواک خشم مردم اوکیناوا به تدریج در توکیو، و در فاصله هزار و پانصد کیلومتری جزیره احساس می‌شود. دولت ائتلافی تومی ایچی مورایاما نخست‌وزیر سوسیالیست ژاپن امیدوار بود با دادن این وعده که سه سرباز متجاوز آمریکایی را تحویل پلیس ژاپن خواهد داد آرامش را به اوکیناوا بازگرداند، ولی چنین نشد. اوتا معتقد است برای دادن چنین امتیازهای ناچیز به مردم اوکیناوا دیر شده است و امروز دیگر مسئله بر سر این نیست که با خطا کارهای وحشیانه آمریکاییها در ژاپن چگونه برخورد شود، بلکه حضور آنها در خاک ژاپن زیر سوال رفته است.

زیر چنین فشارهایی مورایاما به واشنگتن پیشنهاد کرده است که بخش‌هایی از پایگاههای آمریکایی در اوکیناوا در هم ادغام و یک کاسه شود؛ آمریکاییها با نگرانی پذیرفتند که این پیشنهاد را بررسی کنند و ویلیام پری وزیر دفاع را مأمور مذاکره با ژاپنیها در این زمینه کردند؛ ولی به عقیده دولتمردان کاخ سفید، حکومت آمریکا با هرگونه تغییر در وضع کنونی پایگاههای آمریکایی در اوکیناوا و کاستن از نیروهای آمریکایی در این جزیره مخالف است. با آنکه مورایاما هنوز امیدوار است که خواسته‌های مردم اوکیناوا مورد توجه آمریکاییها قرار گیرد، کاخ سفید روشی انعطاف‌ناپذیر در قبال این خواسته‌ها در پیش گرفته است. وینستون لرد معاون وزارت اسور خارجه آمریکا چندی پیش در مقابل اعضای کنگره آمریکا گفت: «تهدید نیروهای ما در اوکیناوا یک اشتباه جدی است، هیچ چیز نمی‌تواند دوستان ما را در منطقه آسیا و اقیانوس آرام چون کاستن از نیروهای ما در پایگاههای نظامی ژاپن آزرده خاطر سازد»

نتایج یک نظرخواهی

نه در توکیو و نه در واشنگتن، هیچ مقامی نمی‌تواند اعتراف کند که ناآرامیهای موجود در اوکیناوا می‌تواند در تجدید نظر در قرارداد سی و پنج ساله امنیتی آمریکا و ژاپن مؤثر باشد، ولی هر هفته که از ناآرامیهای اوکیناوا می‌گذرد استحکام این قرارداد در معرض اظهارنظرهای جدیدی قرار می‌گیرد که مآلاً هزینه‌های هنگفتی که صرف اجرای مفاد این قرارداد می‌شود در بروز این اظهارنظرها بی‌تأثیر نیست. براساس این قرارداد ژاپن متعهد است سالانه مبلغ ۵ میلیارد دلار برای نگهداری پایگاههای آمریکا پرداخت نماید و آمریکا نیز یک تعهد چهار میلیارد دلاری در این زمینه دارد که بدیهی است فشاری است بر مالیات دهندگان آمریکایی.

یک نظرخواهی که به وسیله مؤسسه آمارگیری نیکی

در سرتاسر ژاپن انجام شده نشان می‌دهد که احساس ضد آمریکایی در سایر نقاط ژاپن نیز رو به افزایش است. یکسال پیش ۲۸ درصد ژاپنی‌ها با ادامه معاهده امنیتی میان آمریکا و ژاپن مخالف بودند که این رقم در سال جاری به ۴۰ درصد بالغ شده است. برخوردهای بازرگانی، والله تجاوز به یک دختر بچه اوکینایی و عملیات جاسوسی مأموران سازمان سیا در مؤسسات صنعتی و بازرگانی ژاپن باعث بروز شوتهای خیابانی در مخالفت با ادامه اجرای معاهده امنیتی ۱۹۶۰ شده است و کمتر سیاستمدار ژاپنی به خود جرأت می‌دهد علناً از این معاهده جانبداری کند، بسیاری از این سیاستمداران معتقدند در ده سال آینده ژاپن بجای داشتن قراردادهای امنیتی با غرب، خود راساً باید امنیت منطقه را به عهده گیرد.

در حال حاضر سه پنجم نیروهای آمریکایی مستقر در ژاپن یعنی ۲۸ هزار از ۴۵ هزار نفر در اوکیناوا حضور دارند. به عبارت دیگر، جزیره اوکیناوا عملاً در اشغال نظامی آمریکاییها است. از سال ۱۹۷۲ که آمریکا رسماً اوکیناوا را به ژاپن پس داد بارها به ژاپنیها قول داده شده است که بخشی از تأسیسات و پایگاههای نظامی اوکیناوا به نقاط دیگر ژاپن منتقل خواهد شد ولی مرکز به چنین قولی عمل نشده است. دبستانها و دبیرستانهای اوکیناوا بصورت خطرناکی در کنار باندهای پرواز هواپیماهای جنگی قرار گرفته‌اند و سرو صدای برخاسته از فرودگاهها و جنایات متعددی که سربازان آمریکایی در این جزیره مرتکب می‌شوند اهالی را به ستوه آورده است که در این میان جنایات در مرتبه نخست قرار دارند. از سال ۱۹۷۲ که اوکیناوا تحویل ژاپن شد چهار هزار و شصت و پنج فقره جنایت بدست سربازان آمریکایی انجام گرفته است. اوتا که از سال ۱۹۹۰ فرمانداری اوکیناوا را به عهده دارد و وعده داده است از حضور نظامی آمریکاییها در جزیره بکاهد، زمان مناسبی را برای اعمال وعده‌های خود انتخاب کرده است. جنایت هولناک تجاوز به دختر بچه دوازده ساله به وسیله سه سرباز آمریکایی افکار عمومی اهالی جزیره را به شدت تحریک کرده و سایر نقاط ژاپن را نیز تحت تأثیر قرار داده است. بسیاری از پارلمانهای محلی، وزارت امور خارجه ژاپن را برای محدود کردن فعالیتها نظامی و تعطیل کردن پایگاههای آمریکایی تحت فشار قرار داده‌اند و از این وزارت خواسته‌اند هرچه سریعتر معاهده ۱۹۶۰ را لغو کنند. پارلمان شهر تاتابه در نزدیکی کیوتو اعلام کرده‌ماحکمه جنایتکاران آمریکایی که در خاک ژاپن دست به جنایت می‌زنند در دادگاههای آمریکایی نقض حاکمیت و استقلال ملی ژاپن است و از حکومت ژاپن خواسته است فضای وحشتناکی را که آمریکاییها بر زندگی روزمره مردم اوکیناوا حاکم ساخته‌اند از میان بردارد.

ماخذ: تایم - ششم نوامبر ۱۹۹۵
برگردان از سرویس ترجمه دگوراش